

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B1-8C/198/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1112234421
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Saxová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2020:1112234421.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v konaní pred sudkyňou JUDr. Miroslavou Saxovou v sporovej veci žalobcu: A. C., bytom K. Y. XX, XXXXX D., Z., H., zastúpený JUDr. Lubomírom Müllerom, euroadvokátom so sídlom Nábrežie sv. Metoda 120/14, Prievidza, proti žalovanej: Slovenská republika, v zast. Ministerstvom spravodlivosti SR, Račianska 71, Bratislava, o zaplatenie 692,09 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 18. 10. 2012 domáha vydania rozhodnutia, ktorým by súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 692,09 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % od 04. 10. 2012 do zaplatenia a povinnosť nahradiť trovy konania.

2. Žalobu skutkovo a právne odôvodnil tým, že rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Košice zo dňa 29. 02. 1960, sp. zn. 2T 4/60 bol uznaný za vinného zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 zákona č. 86/1950 Sb., za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 4 roky, ktorý so započítaním výkonu väzby, vykonával od 26. 01. 1960 do 26. 01. 1964. Rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 06. 2003, sp. zn. 5 Tz 8/03 bol uvedený rozsudok zrušený a trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené podľa § 11 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. V súvislosti s týmto konaním žalobcovi vznikli náklady právneho zastúpenia, ktoré žalovaná odmietla refundovať s poukazom na nepreukázanie ich uhradenia. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 01. 12. 2011, č. k. 5Nt/9/2011-33 bola vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Sb. Žalobca náklady právneho zastúpenia uhradil dňa 10. 03. 2012. S prihladnutím k novému odškodňovaciemu titulu žalobca opätovne požiadal žalovanú o úhradu nákladov obhajoby v výške 692,09 eur, na čo však táto nereagovala a šesťmesačná lehota pre uplatnenie nároku márne uplynula dňa 03. 10. 2012. Vyslovil názor, že vzhľadom k účelnému vynaloženiu nákladov smerujúcich k zrušeniu nezákonného odsúdenia a následnej rehabilitácie je jeho nárok tak v časti žalovanej istiny, ako aj úroku z omeškania uplatneného podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.

3. Rozsudkom zo dňa 31. 03. 2016, č. k. 8C/198/2012-68 tunajší súd žalobe v celom rozsahu vyhovel a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 692,09 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo žalovanej sumy od 04. 10. 2012 do zaplatenia s tým, že o trovách konania bude rozhodnuté v lehote 30 dní od právoplatnosti meritórneho rozhodnutia.

4. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná, ktorá namietala nedostatočné vysporiadanie sa s námietkou *res iudicata*, absenciu riadneho a presvedčivého odôvodnenia súdneho rozhodnutia, zmätočné uvádzanie ustanovení viacerých právnych predpisov, z ktorých nebolo zrejmé, podľa akej právnej úpravy posudzoval súd dôvodnosť žalovaného nároku, nevysporiadanie sa so zásadnou námietkou nedostatku príčinnej súvislosti medzi uplatneným nárokom a odškodňovacím titulom. Mala za to, že v danom konaní nie je možné, aby bola žalobcovi priznaná náhrada vzniknutej škody na základe uznesenia Okresného súdu Prešov, nakoľko na podklade uvedeného rozhodnutia v zmysle § 23 ods. 1 písm. d) zákona č. 119/1990 Zb. je možná náhrada zaplatených trov obhajoby výlučne v pôvodnom trestnom konaní. Titulom pre uplatnenie žalovaného nároku je podľa nej výlučne rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 06. 2003, sp. zn. 5Tz/8/03, nakoľko dňom vydania tohto rozhodnutia vznikol žalobcovi nárok na uplatnenie si náhrady vynaložených nákladov obhajoby. Rozhodnutie vyslovujúce účasť žalobcu na rehabilitácii vo vzťahu k nároku uplatnenému v tomto konaní označila za nadbytočné, nakoľko v čase vydania tohto rozhodnutia už bol odsudzujúci rozsudok a všetky na neho nadväzujúce rozhodnutia zrušené, a teda právny titul na prípadné odškodnenie nárokov s tým súvisiacich už existoval a predstavoval ho rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 06. 2003, čo vyplýva aj zo samotnej faktúry č. XX-XXX, vystavenej právnym zástupcom žalobcu, kde sa pod vyúčtovaním jednotlivých položiek výslovne uvádza: "Výsledok: Zrušení rozsudku a zastavení trestného stíhání podle § 11 ods. 1 písm. f) Tr .řádu". Žalobca si totožný nárok voči žalovanej už uplatnil prostredníctvom žaloby, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 29. 11. 2007, sp. zn. 16C/60/2006, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 10. 2008, sp. zn. 9Co/91/2008, čo zakladá prekážku rozhodnutej veci (*res iudicata*). Žalovaná sa nestotožnila so záverom súdu, že v danom prípade nastala rozdielnosť v skutkových tvrdeniach, nakoľko je nepochybné (z obsahu pôvodnej žaloby, spisového materiálu v pôvodnom konaní, ako aj zo zápisnice z pojednávania v tomto konaní zo dňa 08. 09. 2014), že tvrdenia žalobcu, že dané trovy obhajoby uhradil, sa v oboch konaniach nelíšili, teda boli zhodné. Rozdielnosť spočíva výlučne v dôkaznej situácii na strane žalobcu, keď v konaní vedenom pod sp. zn. 16C/60/2006 neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že k reálnej úhrade trov obhajoby došlo a z tohto dôvodu bol nárok zamietnutý. Súd v napadnutom rozhodnutí nesprávne stotožnil pojmy skutkového tvrdenia a dôkaznej situácie a pri posudzovaní námietky *res iudicata* dospel k právne a logicky neudržateľnému právnemu záveru. Uviedla, že rozdielnosť predmetu konania nepredstavuje situácia, kedy žalobca odvodzuje svoj nárok od tej istej skutočnosti (úhrada nákladov obhajoby v súvislosti so zrušením odsudzujúceho rozhodnutia a zastavením trestného stíhania žalobcu) a modifikuje len dátum, kedy malo reálne k úhrade dôjsť. Stále ide o ten istý predmet konania - náhradu škody, vzniknutej v súvislosti so zrušením odsudzujúceho rozhodnutia a zastavením trestného stíhania žalobcu. Opätovne poukázala na to, že tvrdenia žalobcu v oboch konaniach boli rovnaké v tvrdení, že trovy obhajoby uhradil a jediné, čo sa zmenilo, je schopnosť žalobcu uniesť dôkazné bremeno, keď v tomto konaní predložil doklad o úhrade. V ďalšom žalovaná spochybnila relevanciu žalobcom predloženého dôkazu na uplatnenie nároku - príjmového dokladu zo dňa 10. 03. 2012 vzhľadom na absenciu potvrdenia o zaúčtovaní pokladničného dokladu v peňažnom denníku, v pokladničnej knihe právneho zástupcu a podpisového záznamu osoby zodpovednej za jej zaúčtovanie. Rovnako pre priznanie nároku na náhradu škody titulom trov obhajoby je podľa žalovanej nevyhnutné preukázanie, že jednotlivé úkony právnej služby zahrnuté do vyúčtovania boli skutočne realizované, že prebehli v tvrdenom časovom rozsahu, že je správne určená výška odmeny za jednotlivé úkony, a že boli vykonané účelne a smerovali k účinnej obhajobe práv žalobcu. Súd prvého stupňa tak vec nesprávne právne posúdil, keď mal za to, že nie je dôvod na posudzovanie účelnosti jednotlivých úkonov právnej služby a rovnako sa vôbec nevysporiadal s argumentáciou žalovanej strany o nedôvodnosti priznania zvýšenej tarifnej odmeny. Súd nepoužil ani správny právny predpis, keď návrh žalobcu posúdil podľa zákona č. 58/1969 Zb., pričom rozsudok, ktorým bol žalobca odsúdený na trest odňatia slobody, bol vydaný dňa 29. 02. 1960, a preto v zmysle ust. § 27 v spojení s § 28 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., nie je na daný prípad možné aplikovať úpravu podľa zákona č. 58/1969 Zb., ale ust. § 371 až § 374 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok platný a účinný v rozhodnom období do 30. 06. 1969). Vzhľadom na uvedené, žalovaná s poukazom na § 374 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. vzniesla aj námietku preklúzie, majúca za to, že žalobcovi začala odo dňa 11. 06. 2003 plynúť jednoročná lehota na uplatnenie nároku u žalovanej. Žalobca v danom konaní uplatnil svoj nárok u žalovanej až dňa 03. 04. 2012, a teda jeho právo v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia zaniklo. Za nesprávne označila aj priznanie úrokov z omeškania.

5. Žalobca žiadal odvolanie ako nedôvodné zamietnuť. Mal za to, že nárok na náhradu trov obhajoby má, či by sa žaloba posudzovala podľa ktoréhokoľvek do úvahy prichádzajúceho právneho predpisu.

Súd prvej inštancie správne poukázal na zmysel tejto náhrady s odkazom na nálezy Ústavného súdu ČR, sp. zn. I. ÚS 134/08 a sp. zn. I. ÚS 1628/07, vo veciach Z. X.. V ďalšom uviedol že ust. § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet nárokov, pričom v ust. § 24 ods. 1 odkazuje na zák. č. 58/1969 Zb. a v zmysle ust. § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. odškodnenie prináleží vo všetkých položkách, v ktorých v minulosti nedošlo k odškodneniu. Mal za to, že veci je daná aj príčinná súvislosť medzi konaním u Vojenského obvodového súdu Bratislava pod sp. zn. 2 T 4/60, u Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 5 Tz 8/03 a Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 5Nt/9/2011, keďže všetky tieto konania vychádzajú z rovnakého skutkového základu. Žalobca pre svoje náboženské vyznanie odoprel vykonávať vojenskú službu, za čo bol v roku 1960 už tretí raz odsúdený. V prvom konaní v roku 1960 bol žalobca nezákonne odsúdený, v druhom konaní v roku 2003 bolo uznané porušenie zásady "ne bis in idem", ale až v poslednom konaní v roku 2011 sa mu dostalo kvalitatívne vyššej satisfakcie, lebo až prehlásením účasti na súdnej rehabilitácii podľa zákona č. 119/1990 Zb. štát uznal, že žalobcovo konanie smerovalo "k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach. K námietke res iudicata uviedol, že táto prekážka nie je daná, nakoľko v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I sp. zn. 16C/60/2006 bol žalobca neúspešný pre nedoloženie dokladu úhrade trov obhajoby a v tomto konaní požadovaný doklad doložil. Navyiac rehabilitačné uznesenie z roku 2011 vytvorilo nový podklad pre odškodnenie vo všetkých položkách, v ktorých doposiaľ nedošlo k plnému odškodneniu. Za nedôvodnú označil argumentáciu žalovanej o nepreukázaní zaúčtovania príjmového dokladu, vzhľadom k tomu, že zaplatenie čiastky potvrdil žalobca svojim prehlásením, predložením príjmového dokladu a prehlásením svojho zástupcu, čo považuje za dostatočné. Stotožnil sa s námietkou nevyhnutnosti skúmania účelnosti vynaložených nákladov, avšak mal za to, že všetky položky trov obhajoby boli účelné, nestotožnil sa s namietanou preklúziou nároku majúca za to, že trojročná lehota na uplatnenie práva plynie podľa § 24 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. od rehabilitačného rozhodnutia zo dňa 01. 12. 2011 a nárok bol u žalovanej uplatnený dňa 03. 04. 2012 a na súde dňa 05. 10. 2012, t. j. včas.

6. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalovanej uznesením zo dňa 28. 04. 2020, č. k. 14Co/226/2016-102 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Súdu prvej inštancie vytkol vnútornú rozporupnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku s poukazom na citovanie viacerých právnych predpisov, nedostatočné odôvodnenie záveru o tom, že vo veci nie je daná prekážka res iudicata, neskúmanie účelnosti jednotlivých úkonov právnych služieb, nevysporiadanie sa s námietkou dôvodnosti zvýšenia základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta na trojnásobok. V novom rozhodnutí uložil súdu prvej inštancie povinnosť riadne sa vysporiadať s námietkou žalovanej ohľadne res iudicata a v prípade záveru, že nie je daná táto prekážka, vec opätovne prejednať so sústredením sa na sporné otázky (napr. otázku vzniku a výšky škody, účelnosti vynaložených trov, ktoré v priamej vecnej a časovej súvislosti s konaním musel žalobca nevyhnutne vynaložiť, dôvodnosti zvýšenia tarifnej odmeny advokáta), ako aj ostatnú obranu žalovanej a riadne sa vysporiadať s jej kľúčovými námietkami.

7. Súd za účelom opätovného prejednania veci nariadil pojednávanie na 19. 11. 2020, na ktorom konal v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu, ktorý vzhľadom na pandemickú situáciu pre COVID-19 a nemožnosť navrhovaného uskutočnenia videokonferenčného pojednávania prostredníctvom aplikácie ZOOM ako nezabezpečenej a Ministerstvom spravodlivosti SR neschválenej platformy, súhlasil s prejednaním veci v ich neprítomnosti.

8. Vo veci súd doplnil doterajšie dokazovanie oboznámením s predloženým prehlásením žalobcu zo dňa 26. 10. 2020, a z doposiaľ vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav veci, ktorý opätovne právne posúdil v intenciách pokynov odvolacieho súdu nasledovne:

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo dňa 10. 06. 2003, sp. zn. 5Tz 8/03 na základe generálnym prokurátorom podanej sťažnosti pre porušenie zákona vo výroku I. konštatoval, že právoplatným rozsudkom Vojenského obvodového súdu v Košiciach zo dňa 29. 02. 1960, sp. zn. 2T/4/60 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanoveniach § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb. a § 6 písm. e) Trestného poriadku č. 64/1953 Zb. v neprospech obvineného A. C. a napadnutý rozsudok, ako aj ďalšie súdne rozhodnutia, na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, zrušil. Vo výroku II. na podklade § 223 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 11 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku zastavil trestné stíhanie obvineného A. C. pre skutok uvedený v obžalobe vojenského obvodového prokurátora

v Košiciach zo dňa 16. 02. 1960, sp. zn. OPv 15/60 tak, že dňa 25. 01. 1960 po nastúpení vojenskej základnej služby u OVS Sokolov, keď bol odoslaný k útvaru do Podolínce, odoprel vykonávať vojenskú službu, do Podolínce neodcestoval, ale sa prihlásil na Vojenskej obvodovej prokuratúre v Košiciach s tým, že vojenskú službu vykonávať nebude, lebo jej výkon sa prieči jeho náboženskému presvedčeniu „Svedok Jehovov“, právne posúdený ako trestný čin vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270 ods. 1 písm. b) Trestného zákona.

10. Faktúrou č. XX-XXX, vystavenou dňa 12. 09. 2003 a splatnou dňa 27. 09. 2003, právny zástupca žalobcu vyúčtoval odmenu a náhradu hotových výdavkov v súvislosti so sťažnosťou žalobcu pre porušenie zákona- NS SR sp. zn. 5Tz 8/03, s označením výsledku: zrušenie a zastavenie trestného stíhania podľa 11 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. Celkovo si právny zástupca vyúčtoval odmenu za 14 úkonov právnej služby uskutočnených v čase od 28. 11. 1998 do 10. 09. 2003, a to výške trojnásobku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby s poukazom na mimoriadnu zložitost' prípadu a vzhľadom k tomu, že sa jednalo o konanie vo veci nemeckého štátneho občana pred slovenským súdom.

11. Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 01. 12. 2011, č. k. 5Nt/9/2011-33, právoplatným dňa 27. 01. 2012 bola podľa § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. per analogiam vyslovená účasť A. C., nar. XX. 02. 1936, na súdnej rehabilitácii.

12. Podľa príjmového dokladu č. E 3/2012 právny zástupca žalobcu, JUDr. Lubomír Müller prijal dňa 10. 03. 2012 od žalobcu za poskytnutie právnych služieb označené ako pomoc pri zrušení rozsudku z roku 1960, oslobodenie spod obžaloby a rehabilitácia, sumu 692,09 eur.

13. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 29. 11. 2007, sp. zn. 16C/60/2006 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 10. 2008, sp. zn. 9Co 91/2008 bola zamietnutá žaloba žalobcu podaná na súde dňa 26. 06. 2006, ktorou sa voči žalovanej domáhal zaplata sumy 692,09 eur na tom skutkovom základe, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 06. 2003, sp. zn. 5Tz 8/03 bol zrušený rozsudok bývalého Vojenského obvodového súdu Košice zo dňa 29. 02. 1960, sp. zn. 2T/4/60, ktorým bol žalobca uznaný za vinného zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 zák. č. 86/1950 Zb. na trest odňatia slobody v trvaní 4 roky (vykonaný od 26. 01. 1960 do 26. 01. 1964) a trestné stíhanie žalobcu pre tento skutok bolo podľa § 11 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku zastavené, na základe čoho si žalobca voči žalovanej listom zo dňa 12. 09. 2003 uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v súvislosti s konaním týkajúcim sa podnetu k sťažnosti pre porušenie zákona v pôvodnej trestnej veci a vybavovaním podnetu pred Generálnou prokuratúrou SR, Ministerstvom spravodlivosti SR a Najvyšším súdom SR, v celkovej výške 692,09 eur vyúčtovanej faktúrou č. XX-XXX. Z odôvodnenia rozhodnutí vyplýva, že žaloba bola zamietnutá z dôvodu nepreukázania vzniku škody titulom úhrady trov právneho zastúpenia.

14. Listom datovaným a súčasne žalovanej doručeným dňa 03. 04. 2012 si žalobca voči žalovanej uplatnil okrem iného nárok na náhradu nákladov právneho zastúpenia vo výške 692,09 eur (20.850 SK) s poukazom na to, že podklady k tomuto nároku boli doložené už v predchádzajúcej žiadosti, za súčasného doloženia dokladu o zaplatení týchto nákladov. V žiadosti o odškodnenie poukázal na rozsudok bývalého Vojenského súdu Košice zo dňa 29. 02. 1960, sp. zn. 2T/4/1960, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 06. 2003, sp. zn. 5Tz/8/03 a uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 01. 12. 2011, č. k. 5Nt/9/2011-33.

15. Prehlásením zo dňa 26. 10. 2020 žalobca deklaroval, že si za svojho obhajcu zvolil JUDr. Lubomíra Müllera, nar. XX. XX. XXXX, že úkony právnej pomoci, ktoré v jeho prospech uskutočnil, boli logické a systematicky viedli k sledovanému cieľu, že jeho právne úsilie viedlo nakoniec k zrušeniu rozsudku Vojenského obvodového súdu Košice zo dňa 29. 02. 1960, sp. zn. 2T/4/1960 a k jeho súdnej rehabilitácii, že zastupovanie bolo mimoriadne náročné, nakoľko nezákonnosť odsudzujúceho rozsudku dlhú dobu nechcel nikto uznať, takže od prvého podania do oslobodzujúceho rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 05. 2003, sp. zn. 5Tz/8/2003 a jeho doručeniu uplynula doba takmer 5 rokov, že menovanému advokátovi na nákladoch obhajoby v uvedenej veci vyplatil čiastku 692,02 eur, čo považuje za primerané, že v príčinnej súvislosti so zhora uvedeným odsudzujúcim rozsudkom vznikla žalobcovi škoda, nakoľko pokiaľ by nebol ako nevinný odsúdený, nemusel by tieto náklady na jeho oslobodenie spod obžaloby nikdy vynaložiť.

16. Žalovaná vo svojom prednese na pojednávaní zotrvala na všetkých doposiaľ prezentovaných námietkach a vo vzťahu k predloženému čestnému prehláseniu žalobcu uviedla, že ani daný dôkaz nepreukazuje dátum skutočnej úhrady trov obhajoby.

17. Podľa § 1 ods. 1, 2 zák. č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii (ďalej len „zák. č. 119/1990 Zb.“) účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprímerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodit' dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali. Činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktach o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

18. Podľa § 4 prieskumné konanie podľa tohto dielu možno konať vo veciach, v ktorých sa v čase od 25. 02. 1948 do 01. 01. 1990 vyhlásilo odsudzujúce rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pre iné zločiny, trestné činy, prečiny alebo priepustky neuvedené v § 2 spáchané po 05. 05. 1945, uvedené v písm. a) až f) uvedeného ustanovenia.

19. Podľa § 19 ods. 3 zák. č. 119/1990 Zb. trov obhajoby uhrádza štát

- a) v konaní podľa § 3,
- b) ak sa zistilo, že návrh je aspoň čiastočne dôvodný,
- c) bez ohľadu na výsledok konania, ak sa konanie začalo na návrh prokurátora.

20. Podľa § 23 zák. č. 119/1990 Zb. nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

- a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
- b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
- c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
- d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,
- e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

21. Podľa § 24 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb. pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

22. Podľa § 24 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. nárok treba uplatniť v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká.

23. Na základe doplneného dokazovania a s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia súd v intenciách pokynov odvolacieho súdu opätovne právne posúdil žalobou uplatnený nárok a pri neexistencii prekážky právoplatne rozhodnutej veci po vykonanom dokazovaní dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

24. K žalovanou namietanej prekážke právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k rozhodnutiu tunajšieho súdu v právnej veci tých istých účastníkov (strán sporu) sp. zn. 16C/60/2006 súd stručne uvádza, že totožnosť vecí spájaná s prekážkou litispendencie a prekážkou res iudicata je daná tzv. totožnosťou

subjektov a tzv. totožnosťou predmetu konania vyplývajúceho z rovnakého skutkového stavu. Ako uviedol odvolací súd ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený petitom návrhu vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). V predmetnej veci má súd za to, že tieto podmienky nie sú splnené, keď nie je daný rovnaký skutkový základ. Nárok na náhradu trov obhajoby v identickej výške 692,09 eur s príslušenstvom si žalobca v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 16C/60/2006 uplatňoval titulom zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 10. 06. 2003, sp. zn. 5Tz 8/03. Súd jeho žalobe s poukazom na neunesenie dôkazného bremena nevyhoviel, a vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 29. 11. 2007, sp. zn. 16C/60/2006, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. 10. 2008, sp. zn. 9Co 91/2008. Vo veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 8C/198/2012 je síce splnená podmienka identickosti účastníkov konania, avšak žalobca si v tomto konaní uplatňuje nárok založený na novej skutočnosti, ktorým je uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 01. 12. 2011, č. k. 5Nt/9/2011-33, ktorým bola podľa § 33 ods. 2 zák. č. 119/1990 Zb. vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii per analogiam. S poukazom na dátum uvedeného rozhodnutia je zrejmé, že nárok, o ktorom rozhodoval tunajší súd v konaní pod sp. zn. 16C/60/2006 nebolo možné v danom čase posudzovať podľa tejto špeciálnej právnej úpravy, ktorou dôvodil žalobca v konaní sp. zn. 8C/198/2012 ako novým odškodňovacím titulom. Nárok uplatnený medzi rovnakými stranami sporu vymedzený identickým žalobným návrhom tak nevychádza z rovnakých skutkových tvrdení ako v konaní sp. zn. 16C/60/2006, a preto jeho prejednaní nebráni prekážka res iudicata. Zhodný právny názor bol vyslovený aj Krajským súdom v Bratislave v uznesení zo dňa 24. 09. 2014, č. k. 5Co/610/2014-96, vo veci, v ktorej si žalobca po vyslovení účasti na súdnej rehabilitácii opätovne uplatňoval voči žalovanej nárok na náhradu ušlej mzdy za obdobie výkonu trestu odňatia slobody po započítaní väzby od 26. 01. 1960 do 26. 01. 1964. Irelevantnou pre posúdenie otázky res iudicata je v tomto smere nesprávna argumentácia žalobcu, v ktorej poukazoval na zmenu v dôkaznej situácii, nakoľko táto nemá vplyv na posúdenie prekážky právoplatne rozhodnutej veci a pripustením výkladu právneho zástupcu žalobcu by bol popretý zmysel res iudicata a ňou proklamovaný princíp právnej istoty ako základný atribút demokratického a právneho štátu.

25. Práve s poukazom na novú skutočnosť, ku ktorej došlo po rozhodnutí vo veci sp. zn. 16C/60/2006 (vyslovenie účasti žalobcu na súdnej rehabilitácii per analogiam), od ktorej žalobca ako od nového odškodňovacieho právneho titulu odvodzoval nárok uplatnený v danom konaní, sa súd v ďalšom zaoberal jeho dôvodnosťou výlučne podľa osobitnej právnej úpravy zák. č. 119/1990 Zb. Naviac, ako už bolo uvedené, o nároku podľa všeobecnej odškodňovacej právnej úpravy už bolo právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 16C/60/2006. Úlohou súdu preto bolo posúdiť, či rozhodnutie, ktorým bola vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii, zakladá nárok pre priznanie trov obhajoby vyúčtovaných faktúrou č. XX-XXX.

26. Vychádzajúc zo znenia zák. č. 119/1990 Zb. (majúceho povahu lex specialis vo vzťahu k všeobecnej odškodňovacej právnej úprave v zák. č. 514/2003 Z.z., zák. č. 58/1969 Zb., či právnej úprave odškodnenia za väzbu a trest v Trestných poriadkoch účinných do prijatia zák. č. 58/1969 Zb.) považuje súd úvodom za potrebné uviesť, že konaniu podľa tohto zákona nebráni rozhodnutie veci na sťažnosť pre porušenie zákona (§ 31), čo zodpovedá zákonodarcom sledovanému účelu v podobe zabezpečenia odškodnenia v čo najširšej možnej miere (viď § 33 ods. 2). Príkladom je možné uviesť, že aj pokiaľ by došlo k zrušeniu odsudzujúceho rozhodnutia a následnému zastaveniu trestného stíhania na základe mimoriadneho opravného prostriedku (sťažnosť pre porušenie zákona, obnova konania), poškodený by si s odkazom na všeobecnú odškodňovaciu právnu úpravu mohol uplatniť náhradu za stratu na zárobku vo výške riadne preukázanej, čo aj vzhľadom na značný časový odstup od vykonávania väzieb a trestov vo vzťahu ku ktorým sa súdne rehabilitácie vzťahovali by nebolo celkom možné preukázať, preto podľa zák. č. 119/1990 Zb. bola poškodeným otvorená možnosť uplatňovať si paušálnu náhradu, t. j. tento osobitný zákon zabezpečuje väčšie odškodnenie a za týmto účelom je možné aj po zrušení odsudzujúceho rozhodnutia na základe iného právneho prostriedku domáhať sa vyslovenia účasti na súdnej rehabilitácii podľa zák. č. 119/1990 Zb. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že zmyslom tejto osobitnej právnej úpravy však nie je sanovať neunesie dôkazného bremena v konaní o zodpovednosti štátu za spôsobenú škodu podľa všeobecnej právnej úpravy, resp. pri rozhodovaní o nárokoch ňou už daných. Žalobca sa nepochybné neocitol v zákonodarcom chránenej situácii, keď všeobecná odškodňovacia právna úprava mu v súvislosti s trovami vynaloženými na zrušenie trestného rozhodnutia v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona nepriznávala nižší rozsah nároku, naopak ako sám uviedol na pojednávaní dňa 08. 09. 2014 dôvodom pre uplatnenie žalovaného nároku bolo neunesenie dôkazného bremena v konaní sp. zn. 16C/60/2006. Žalobca sám uviedol, že trovy boli uhradené len raz a dodatočne

bol vystavený príjmový doklad 10/3/2012, čo sa zhoduje aj s jeho argumentáciou v konaní sp. zn. 16C/60/2006, kedy zhodne ako v danom konaní právny zástupca žalobcu tvrdil, že trovy boli žalobcom skutočne uhradené. Následne v konaní sp. zn. 8C/198/2012 žalobca predložil aj prehlásenie zo dňa 26. 10. 2020, ktorým deklaroval vyplatenie trov obhajoby vo výške 692,09 eur svojmu obhajcovi. Vo svetle uvedeného súd ako účelové vyhodnotil aj zmeny a rozpory právneho zástupcu žalobcu v jeho argumentácii ohľadom okamihu úhrady trov obhajoby, na ktoré poukazoval aj odvolací súd, keď právny zástupca žalobcu opakovane uvádzal, či už v konaní sp. zn. 16C/60/2006, ako aj v danom konaní, že trovy mu žalobca uhradil a za účelom preukázania tejto skutočnosti dodatočne vystavil príjmový doklad.

27. Primárnym dôvodom, pre ktorý súd bez potreby presného ustálenia okamihu vyplatenia nákladov obhajoby, vyhodnotil nárok žalobcu v zmysle zák. č. 119/1990 Zb. ako nedôvodný, je žalovanou dôvodne namietaná absencia príčinnej súvislosti medzi odškodňovacím titulom (uznesenie Okresného súdu Prešov zo dňa 01. 12. 2011, č. k. 5Nt/9/2011-33) a uplatneným nárokom na náhradu trov obhajoby vynaložených v súvislosti s iniciovaním konania o mimoriadnom opravnom prostriedku (podnet na podanie sťažnosti pre porušenie zákona v pôvodnom trestnom konaní). Súd sa stotožňuje s obranou žalovanej, v zmysle ktorej namieta, že v danom konaní nie je možné, aby bola žalobcovi priznaná náhrada vzniknutej škody na základe rehabilitačného rozhodnutia, ktoré nevedlo k zrušeniu pôvodného odsudzujúceho rozhodnutia. Aj napriek demonštratívne výpočtu odškodňovacích nárokov v ust. § 23 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb., súd je toho názoru, že otázka trov vynaložených poškodeným či už v rámci konania o súdnej rehabilitácii alebo pôvodného trestného konania, v ktorom došlo k nezákonnému odsúdeniu, je zákonodarcom uzavretá riešená a to tak, že o trovách, ktoré vznikli v konaní o súdnej rehabilitácii rozhoduje súd priamo v tomto konaní (§ 19 ods. 3 zák. č. 119/1990 Zb.) a v rámci odškodnenia, o ktorom rozhoduje súd v civilnom sporovom konaní, je možné a logicky zdôvodniteľné len uplatnenie nároku na náhradu trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní. V rámci odškodnenia podľa zák. č. 119/1990 Zb. nie je možné podľa názoru súdu žalobcovi priznať trovy obhajoby, ktoré mu vznikli v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté, a v ktorom bol navyše úspešný, a to pre absenciu priamej príčinnej súvislosti titulu, od ktorého si žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody, a vzniknutej škody, ako esenciálneho základu pre rozhodnutie o akejkoľvek náhrade škody. U žalobcu je zrejme, že trovy, tak ako boli špecifikované vo faktúre č. XX-XX, neboli vynaložené v priamej vecnej a časovej kauzálnej súvislosti s konaním podľa zák. č. 119/1990 Zb., nejedná sa o trovy rehabilitačného konania, či trovy pôvodného trestného konania, ktoré je možné odškodniť v rámci zák. č. 119/1990 Zb. Trovy žalobcu, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho snahou o zrušenie odsudzujúceho rozhodnutia cestou sťažnosti pre porušenie zákona, o ktorej bolo rozhodnuté (t. j. nejedná sa o situáciu predpokladanú ust. § 30 ods. 1 zák. č. 119/1990 Zb., kedy by sa nerozhodnutá sťažnosť pre porušenie zákona ex lege pokladala za podnet na prieskumné konania podľa zák. č. 119/1990 Zb.), boli uplatniteľné podľa všeobecnej odškodňovacej právnej úpravy, možnosť ktorú žalobca riadne využil uplatnením tohto nároku v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 16C/60/2006 a úlohou súdu v konaní sp. zn. 8C/98/2012 je výlučne posúdenie nároku podľa zák. č. 119/1990 Zb.

28. Pokiaľ sa týka žalovanou namietanej preklúzie nároku podľa § 24 zák. č. 119/1990 Zb. súd má za to, že predmetná trojročná lehota na uplatnenie nárokov podľa zák. č. 119/1990 Zb. plynie od právoplatnosti rozhodnutia vydaného v konaní o vyslovenie účasti na súdnej rehabilitácii, t. j. v danom prípade od 27. 01. 2012 a nie od právoplatnosti rozhodnutia o sťažnosti pre porušenie zákona, z čoho potom možno so zreteľom na okamih doručenia žaloby v danej veci súdu (18. 10. 2012), jednoznačne konštatovať včasné uplatnenie nároku. Osvojenie si právneho názoru žalovanej o plynutí lehoty na uplatnenie nárokov podľa zák. č. 119/1990 Zb. by za daného skutkového stavu (kedy k vysloveniu účasti na súdnej rehabilitácii došlo po skoršom zrušení odsudzujúceho trestného rozhodnutia na základe sťažnosti pre porušenie zákona) by bolo podľa súdu právne a logicky neudržateľné a v konečnom dôsledku porušujúce zásadu zákazu denegatio iustitiae (odňatie spravodlivosti). Obdobne sa k plynutiu lehoty na uplatnenie práva vyjadril na základe rovnakého skutkového stavu Krajský súd v Bratislave v rozsudku zo dňa 14. 12. 2016, č. k. 7Co/675/2015-146.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

30. Námietskami týkajúcimi sa relevancie predloženého príjmového dokladu, či skúmaním účelosti jednotlivých úkonov právnej služby a dôvodnosti príslušenstva žalovanej pohľadávky sa súd, vzhľadom

na prijatý záver o nedôvodnosti základu nároku pre nemožnosť jeho uplatnenia podľa zák. č. 119/1990 Zb., z dôvodu nadbytočnosti nezaoberal.

31. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

32. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

33. O nároku na náhradu trov konania (vrátane odvolacieho konania) súd rozhodol podľa zásady úspechu v spore vyjadrenej v ust. § 255 ods. 1 CSP, keď v konaní plne úspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov konania proti neúspešnému žalobcovi. Nakoľko však žalovanej žiadne trovy v konaní nevznikli a táto na pojednávaní výslovne uviedla, že si náhradu trov konania neuplatňuje, súd jej nárok na ich náhradu nepriznal. Rozhodnutím o nepriznaní nároku žalovanej na náhradu trov konania zároveň odpadá potreba samostatného rozhodnutia o výške náhrady trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 02. 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I. (§ 355, § 362 ods. 1 CSP)

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 358, § 359 CSP)

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 363, § 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. (§ 366 CSP)

Ak povinný v stanovenej lehote dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.